

د ننگرهار د غونډې رپورټ

سېد عثمان سنجش

د غې غونډې دوه برخې لرلې، لومړۍ برخه ئې په ننگرهار کښې د باچا خان د کمپلکس د جوړېدو د کار د پرمختگ په حقله د باچا خان د ټرسټ رپورټ، په سيمه کښې په ځانگړې توگه په افغانستان کښې د باچا خان د هلو ځلو د مقاصدو په حقله د رابلل شوو مېلمنو له خوا څرگندونې وې.

دوېمې برخه ئې د باچا خان د کمپلکس د کار په حقله د ژورنالستانو سوالونو ته ځواب وئيل وو.

لومړۍ سېد عثمان سنجش په سيمه کښې د باچا خان د هلو ځلو او کوششونو يادونه وکړه او بيا ئې په ننگرهار کښې د باچا خان د کمپلکس د جوړېدو د کار د پرمختگ په حقله د باچا خان د ټرسټ رپورټ رسنيو ته توضيحات ورکړل چې مهم ټکي ئې په لاندې ډول دي:

ډېرو محترمو مېلمنو او محترمو ژورنالستانو د هرڅه نه مخکښې تاسو ته په دې مطبوعاتي کانفرنس کښې بڼه راغلاست وایم.

د نن ورځې مطبوعاتي کانفرنس په ننگرهار کښې د باچا خان د ټرسټ د څېړنې مرکز له خوا تنظيم شوه دے.

دوستانو! تاسو ته بهتره معلومه ده چې خان عبدالغفار خان د انگریزانو د استعمار په خلاف د ازادۍ په خاطر خپل ټول عمر په سختو شرائطو کښې تېر کړے، هغه د خپل خوږ عمر ۳۶ کاله په زندان کښې تېر کړي، مگر استعمار ته تسليم نه

د جون په ۲۰ کال ۲۰۰۹ء کښې په ننگرهار کښې د باچا خان د ټرسټ د څېړنې مرکز لخوا د يوې غونډې اهما تمام وشو، دغه غونډه د ننگرهار د قومونو او قبائلو د لوتې رياست په کلب کښې ترسره شوه. په دې غونډه کښې د ننگرهار د قومونو او قبائلو لوتې رئيس او مسوولين، د ننگرهار د اطلاعاتو او کلتور د رياست مسوولين، د ننگرهار د مطبوعاتو د مرکز مسوول، په ننگرهار کښې حکومتي او غېر حکومتي مسوولين او په ننگرهار کښې د رسنيو نمائندگانو برخه اخستې وه، دغه راز د غې غونډې ته د کابل څخه بڼاغلي عبدالرشيد وزيری، سرور ماموند هم رابلل شوي وو.

د غونډې پېل د بڼاغلي سېد عثمان سنجش له خوا وشو او ټولو راغليو مېلمنو ته ئې بڼه راغلاست ووايه.

باچا خان ارمان لره چې په افغانستان کښې د ده په نامه د ترستې خبریه اداره جوړه شي او د دې په وسیله وکولې شي لراو برافغانانو ته خدمت وکړي چې بالاخره د هغې د ارمان د پوره کېدو دپاره د افغانستان د اساسي قانون د غوښتنو سره سم د باچا خان ترستې په افغانستان کښې په رسمي ډول جوړ او د هغې څانگه په ننګرهار کښې په کال ۲۰۰۷ء کښې په رسمي ډول پرانستل شوه دغه ترستې یو غیر سیاسي، غیر دولتي خبریه اداره ده چې په نظر کښې لري چې د افغانستان د قانون مطابق لرو او برو افغانانو ته خبریه کارونه وکړي.

د باچا خان د مقبرې د کمپلکس پروژه د باچا خان د کمپلکس پروژه د لومړي ځل لپاره د مرحوم ډاکټر نجیب الله په دور کښې شروع شوې وه چې وروستو د سیاسي او نظامي ملحوضاتو په بنیاد سره شاته وغورزېده، دغه پروژه د باچا خان د ترستې د هلو ځلو په وسیله د جنورۍ په ۲۰ کال ۲۰۰۷ء کښې د باچا خان د ۱۹ تلین په مناسبت د افغانستان د اسلامي جمهوریت د جمهور رئیس جناب حامد کرزي او د کوزې پښتونخوا نه راغلیو مېلمنو په گډون په راس کښې اسفندیارولي خان، د ننګرهار محترم والي گل اغا شېرزوي او نورو ښاغلیو په وسیله د دې کمپلکس پرانسته وشوه. دا د دې اوس د دې پروژې کار په عملي ډول پېل شوی چې هیله لرو په کامیابۍ سره ترسره شي. البته د دې کمپلکس د جوړیدو پکار کښې د افغانستان حکومت، د ننګرهار د ولایت محترم مسوولین په راس کښې د ننګرهار محترم والي

شو. هغه نه یواځې د کوزې پښتونخوا بلکې د برې پښتنو د حقوقو دپاره هم لویه قرباني ورکړې ده. باچا خان د عدم تشدد د فلسفې مؤسس ؤ، چې اوس د دنیا خلق کوشش کوي ترڅو د هغې د فلسفې په اهمیت ځانونه پوه کړي.

باچا خان په کال ۱۹۶۴ د دسمبر په ۱۲ نېټه کابل ته تشریف راوړ، افغانستان ته د ده په راتگ د افغانستان د ټولو طبقو او قشرونو د نمائندگانو په زرگونو تنو، سپین رپړو او ځوانانو له خوا په شاندارو مراسمو تود هرکلی ووتیل شو. ده به وټیل: ما ټول عمر هلته خپلو خلقو ته خدمت وکړو، دا هم زما عزیزان دي، دا هم زما قوم دے، زما اولس او زما ملت دے، اوس یو څه موده دوي ته خدمت کوم، د هم دې لامله ئې یوه ورځ هم داسې نه ده تېره شوې چې ده ته دې څوک نه وي ورغلي او یا دې دے په خپله خلقو ته نه وي ورغلی.

باچا خان په افغانستان کښې د ټولو اولسونو سره یعنی، پښتنو، تاجکو، بلوڅو، هزاره، ازبکو، ترکمنو، نورستانیانو، پشه یانو سره مینه لرله او د نزدې نه ئې د هغوي سره لیده کاته کړې وو، په وار وار ئې د هغوي ټولنو او ډلو ته د یووالي، مینې، محبت، پېرزوینې، عزیزولۍ او برابری، جمهوریت دېموکراسۍ او ازادۍ په حقله خبرې کولې. د ده د مینې ثبوت دا ؤ چې د خپل وصیت له مخې د پښتون په غېرتي خاوره جلال اباد کښې خاورو ته وسپارل شو. دا د لرو برو پښتنو د یووالي او د ډیورنډ کرښې په ضد د هغه د اوږدې مبارزې یوه برخه گڼلې شو.

ځکه چې دغه ترست خان له خپل مسوولين او کارکونکي لري.

دوېم وېنا کونکې ښاغلي عبدالرشيد وزيری و. ښاغلي عبدالرشيد وزيری د باچا خان د مبارزې په مختلفو اړخونو خبرې وکړې چې د غونډې د برخه والو له خوا ئې تود هرکلی وشو. هغه په ننگرهار کښې د قبائلو د لورې ریاست د همکارۍ نه هم مننه وکړه.

د رېم وېنا کونکې ښاغلي سرور ماموند و. هغه په خپل وار د عدم تشدد په فلسفه رڼا واچوله او د دې فلسفې په ارزښت ئې د غونډې برخه والو ته خبرې وکړې چې د غونډې د برخه والو د توجه وړ وگرځېده.

د غونډې دوېمه برخه په ازاده فضا کښې د ژورنالستانو سوالونو ته د ښاغلي سپد عثمان سنجش له خوا ځوابونه ورکړل شول.

غونډه په ښه فضا کښې ختمه شوه او وروستو ټولو مېلمنو او ژورنالستانو په هغه مېلمستيا کښې برخه واخسته کوم چې د باچا خان د ترست له خوا برابره شوې وه. د غرمې د ډوډۍ د ختمېدو سره سم ټول ژورنالستان د باچا خان د مقبرې د کار د

صاحب گل اغاشپرزو د دې پروژې د کار د پرمختگ په حقله اسانتياوې برابرې کړې چې د ستاينې وړ دي.

مگر د دې پروژې مالي لگښت د باچا خان د ترست، د خدائي خدمتگارو د مينه والو له خوا پوره کېږي. په دې کمپلکس کښې د ده مقبره، جومات، پارک، ميوزيم او په راتلونکي وخت کښې د مکتبونو جوړول شامل دي.

دوستانو! غواړم ستاسو توجه هغه خبر خوا ته واړوم کوم چې څه موده مخکښې د افغانستان د مطبوعاتو له خوا داسې خبر خور شو چې د باچا خان په مزار د اويا ميليونو امريکايي ډالرو لگښت د افغانستان د حکومت له خوا تر سره کېږي.

په دغې مقبرې د اويا ميليونو ډالرو لگښت له مبالغې ډکه څرگندونه وه چې هېڅ حقيقت نه لري د دغې پروژې لگښت نه دومره ډېر دے او نه هم د افغانستان دولت تر اوسه د دې لگښت په غاړه اخستے. هيله لرم ترڅو محترم ژورنالستان د دې خبر د تصحيح کېدو په خاطر خپل مثبت کردار تر سره کړي.

زه د موقعې نه په استفادې سره ټولو هغو غېر دولتي ادارو څخه مننه کوم چې د باچا خان په نوم ئې په افغانستان کښې د قانون مطابق خپلې ادارې تاسيس کړې. دا د دوي حق دے ځکه چې باچا خان هغه هستي ده چې د دنيا ټول خلق د هغه سره اړيکه لري. خو د نننۍ غونډې په وسيله د دې ادارو د مسوولينو نه هيله لرم ترڅو د خپلې ادارې د اهدافو په بنياد چې په افغانستان کښې رجسټرېد شوي خپل فعاليتونه مخکښې بوځي او د باچا خان د ترست د کارونو په حقله مداخله او بيانونه ورنه کړي دا

جریان د لیدو لپاره د باچا خان مقبرې ته لارل او د
مقبرې د جوړېدو د کار تصویرونه ئې واخستل .
(رپورټر د باچا خان ترسټ د افغانستان
کواریډینېټر دے)